

Uniunea Europeană, România și legea salarizării unitare

mircea.cosea / 07 mai 2017 / 22:20

Descriere foto: Fonduri europene

Proiectul gândit de fondatorii Uniunii Europene a eșuat. Mecanismul prin care finanțările europene reduc decalajul economic dintre țările membre a fost abandonat, susține profesorul Mircea Coșea, într-un editorial pentru DCNews. Dimpotrivă, puternicii UE vor să mențină diferența între țările din Est și cele din Vest, pentru a putea utiliza forța ieftină ca motor de competitivitate al regiunii, în ansamblul ei, în raport cu țările BRIC și SUA.

Astfel, eforturile tehnocraților de a menține nivelul de "doi lei" al salarizării în România ar putea fi un răspuns la venite de la Bruxelles, crede Mircea Coșea. Prin anunțarea unor creșteri salariale pronunțate, PSD ar veni în opoziția politica pregătită pentru țara noastră. Din păcate, legea salarizării unitare ar putea avea pe termen lung, efectul

lată, integral, editorialul scris de prof. Mircea Coșea pentru DCNews:

Uniunea Europeană, România și legea salarizării unitare

Urmăresc cu mare atenție demersurile pe care România le face pentru a depăși cu bine momentul delicat al crizei pe care Uniunea Europeană îl parcurge. Nu numai datorită Brexit-ului, dar și a dificultății evidente de a soluționa mai vechile sale probleme încă din 2007-2008. Acest moment îl consider important nu numai prin gradul său înalt de pericolozitate în ceea ce privește Uniunea dar și ca pe o oportunitate pentru România de a se poziționa mai bine în structura cadrului integrat. Avem posibil contextul negocierilor cu Marea Britanie să ne manifestăm mai eficient propriile interese și să corectăm unele greșeli pe care le-am făcut în negocierile noastre cu UE, cu zece ani în urmă.

Cu toate greșelile și cedările pe care le-am făcut, trebuie să spun răspicat că următorii zece ani au adus multe avantaje României și cetățenilor săi, ne-au inclus în circuitul european și mondial de valori, probabil ne-au salvat și integritatea teritoriului. Dar, din păcate, nu am făcut saltul pe care îl speram, acela de a reduce decalajele de dezvoltare până la nivelul la care românii, deveniți cetățeni europeni, s-ar fi putut compara de la egal la egal cu alți cetățeni europeni din țările membre mai dezvoltate. Deși suntem membri egali și cu drepturi depline ai UE, alții sunt și mai egali, cu drepturi și mai depline. Din momentul de aderare am rămas tot pe același loc în clasamentul european al dezvoltării și al nivelului de trai. Grav este nu numai că suntem mai săraci decât toți ceilalți, ci mai ales faptul că nu ne putem depăși condiția, incapabili să ne ridicăm nici măcar poziția pe parcursul celor zece ani de europeanizare.

Vinovații de serviciu pentru această situație vor fi, ca de obicei, clasa politică, guvernul, parlamentul, președinția, și

Desigur, nimeni nu va putea spune că toți aceștia nu au partea lor de vină pentru incapacitatea de care au dat dovadă în valorificarea avantajelor aderării pentru obținerea unei dezvoltări și modernizări mai rapide dar, de această dată, supunem altă abordare a relației noastre cu Uniunea Europeană la împlinirea unei decade de la aderare.

Este o abordare care pleacă de la modul de funcționare al oricărui tip de organism integrat, fie el de natură zonală, cc

sau mondială.

Uniunea Europeană este un astfel de organism bazat pe o integrare economică și monetară susținută de un concept p comunitar.

Conceptul politic, dezvoltat prin contribuția părinților fondatori (în special Konrad Adenauer, Alcide de Gasperi, Rober Jean Monnet, Pierre Werner) aducea în prim plan ideea omogenizării sau a uniformizării condițiilor de mediu economic și toate țările membre așa încât după cum afirma Jean Monnet : " orice cetățean european din orice țară membră ar fi el, trăiască la fel de bine ca în țara sa în oricare altă țară membră a Uniunii " (10 /III/1951).

Politica de ridicare a nivelului de dezvoltare a fiecărei țări membre până la un stadiu la care decalajele sau inegalitățile aplatizate pe un palier mediu în scopul eliminării diferențelor majore de venituri și consum a caracterizat profund spațiul și a generat programul fondurilor europene care au contribuit substanțial la creșterea economică și modernizarea unor t cu mari decalaje și întârzieri .

Este extrem de important de subliniat că această politică a funcționat până în jurul anilor 1985-2000 în prelungirea bo economic din perioada "Trente Glorieuses" (1945-1975).

La sfârșitul acestei perioade se manifestă în funcționarea mecanismului spațiului integrat european schimbări importan în principal, de trei factori : incapacitatea susținerii costurilor prea înalte ale modelului social ; preluarea de către multin rolului statului în relațiile economice internaționale ; concurența practică pe piața globală a economiilor emergente.

Perioada 2000-2010 s-a caracterizat prin inversarea trendurilor înregistrate în decada anterioară , astfel că unele ob părut după 10 ani ca fiind extrem de greu de realizat de către Uniunea Europeană.

Criza economică și financiară internațională, criza grecească și a euro au adus elemente suplimentare de presiune pe c mai ales pe capacitatea de competitivitate europeană față de SUA și țările BRICS. Elementul, poate cel mai edificator al " mecanismului economic" european îl reprezintă incapacitatea de a spori productivitatea globală ca urmare a progrese importante ale tehnicii informatice. În timp ce țări ca India, China și SUA au înregistrat raport pozitiv de creștere a prod urmare a progresului tehnic, Europa nu a reușit acest lucru.

Trebuie subliniat faptul că această stare, înțelegească ca o pierdere de potență a mediului economic de a valorifica superi factorilor de producție, nu înseamnă neapărat stagnare sau recesiune ci doar decalaj în valorificarea factorilor de producu principalii competitori globali. Este expresia unui trend istoric de rămânere în urma altor competitori din punctul de vec dinamicii și creșterii economiei.

Obținerea unei capacități sporite de valorificarea a factorilor de producție pe spațiul economic al țărilor dezvoltate ale L posibilă pe termen mediu (3-5 ani) și problematică pe termen lung datorită lipsei de reforme structurale la nivelul indus țări, a creșterii gradului de disfuncționalitate a modelului social, al instabilității zonei euro dar și al unor factori conjunct fi valul migrator. Efectele dramatice pentru viitorul UE datorate acestei imposibilități se vor reflecta în pierderi de com cu consecințe nu numai economice dar și politice din punctul de vedere al rolului principal pe care UE speră să îl mai aik geopolitic.

Soluția prefigurată încă de câțiva ani dar evidentă mai ales după Brexit este cea a schimbării radicale a modului de fun mecanismului integrator.

Se renunță la schema dezvoltării prin omogenizare și uniformizare în favoarea schemei de dezvoltare prin diferenție decalare. Este o nouă și mai elaborată variantă a teoriei unei Europe cu două viteze sau cu geometrie variabilă.

Integrarea, ca proces de dezvoltare globală prin apropierea nivelurilor de dezvoltare al fiecăreia din țările membre s transformă în proces de dezvoltare prin diferențierea nivelurilor naționale de dezvoltare. Scopul este acela al valorific intense a capitalului investit în zonele cu un nivel inferior de dezvoltare ca urmare a costului mai mic al forței de munc faptul că o astfel de schimbare a paradigmei de funcționare nu înseamnă condamnarea unor țări la blocarea dezvoltării. zonele vor putea progresa dar în ritmuri și proporții diferite. Ceea ce se vrea nu este menținerea în stare de sărăcie a u menținerea acestora într-o permanentă stare de decalaj față de alții.

Preluând o idee a lui Thomas Piketty, s-ar putea spune că motorul de dezvoltare al sistemelor integratoare devin ine între membrii acestora.

Poziția recentă a noului binom de forță al UE format din Germania și Franța dezvoltă modul în care acesta concepe si UE. Cheia o reprezintă obținerea rapidă a unui boom de productivitate care să atenueze concurența SUA și BRICS prin l costurilor de valorificare a capitalului ca urmare a două instrumente : normalizarea raporturilor cu Rusia pentru aproviz privilegiată cu energie și încetinirea (dacă este posibil chiar blocarea) ritmului de creștere a costului forței de muncă membre.

Din punctul meu de vedere, posibilitatea unei astfel de soluții este unul dintre cele mai mari pericole pentru România d alternativa delocalizării specifică ultimilor treizeci de ani spre țări emergente tip BRIC nu mai este profitabilă capitalului au depășit stadiul de urgență primară ceea ce face ca nivelul mai ridicat al salariilor să nu mai asigure profitul scontat capitalul investit. Din această cauză, prevăd instaurarea la nivel UE și a unei politici salariale cu geometrie variabilă prin

țări membre vor fi menținute în zona salariilor mici pentru a rămâne în categoria "profitabilității valorificării capitalului

România va fi cu siguranță inclusă în această zonă iar obstința guvernului tehnocrat de a menține salariile mult sub nivelul european am privit-o ca pe o dovadă a dependenței decizionale a acelui guvern față de dorințele Bruxelles-ului.

Rămâna de văzut în ce măsură noul guvern al alianței PSD-ALDE va putea determina o politică românească aptă să evalueze posibilitatea unei astfel de situații.

Acum, după aproape o jumătate de an de guvernare, văd că actualul guvern continuă linia tehnocraților numai că au a găsit o metodă mult mai sofisticată și mai perfidă pentru a ajunge la același rezultat, adică de poziționare a României într-o zonă a economiei europene caracterizată prin avantaje de valorificare a capitalului străin, printr-un nivel inferior al costului forței de muncă românești.

Poate, ceea ce afirm ar putea fi catalogat ca fiind un paradox deoarece actualul guvern promovează o politică de creștere a salariilor și nu de reducere sau înghețare a acestora prin legea salarizării unitare.

Consider că tocmai aplicarea acestei legi va avea ca efect pervers pe termen mediu un trend de scădere a nivelului salarial în România comparativ cu media europeană, ceea ce va consolida poziția marginală a țării noastre în contextul pieței unice.

Explicația acestei situații este dată de modul incompetent dar manipulatoriu în care a fost creată legea salarizării unitare, care a condus chiar la anularea scopului său, acela de a redimensiona costul forței de muncă românești în concordanță cu necesitățile creșterii nivelului de trai și de a elimina discrepanțe nejustificate în salarizare. Obsesia de tip populist de a dovedi că actuala este providențială și nemiintâlnită în istoria României având capacitatea de "a da și nu de a lua" a condus la o simplificare inadmisibilă a conceptului de "lege a salarizării" deoarece actuala lege a salarizării unitare este în viziunea guvernului o schemă de ridicare a nivelului unor salarii din sectorul public cu unele intenții declarate, dar nu întotdeauna reale, de a elimina unele discrepanțe la nivelul categoriilor socio-profesionale.

Ne fiind o lege oarecare, legea salarizării unitare este, în orice țară, o parte a modelului de dezvoltare economic și socială încadrându-se în sistemul raporturilor de echilibru macroeconomic cu acțiune pe termen lung. Ea este o parte a modelului deoarece reprezintă o variabilă esențială a acestuia, reflectând concepția decidenților politici și economici asupra evoluției factorului de producție numit "muncă", prezent valoric în structura oricărui produs sau serviciu. Reglementarea pe termen mediu și lung a "costului muncii" în sectorul public influențează întreg ansamblul economic prin corelația pe care o dezvoltă cu aspectele formării, utilizării și retribuirii forței de muncă pe piața internă și externă a muncii. Astfel, stabilirea salariilor bugetar ar trebui să țină seama de raportul dintre acest sector și sectorul privat, dintre economia materială și cea a serviciilor, de anvelopa salarială și cea a pensiilor, de raportul de priorizare dintre diverse servicii sociale (sănătate, educație, etc), de formarea internă și migrarea forței de muncă, dintre sectoarele economiei (primar, secundar, terțiar), de raportul la nivelul orizontului aderării la zona euro, etc.

Scrisă în grabă și fără expertiză și simulare adecvată, alimentată doar de impulsuri populist-electorale, legea actuală nu ține seama de corelațiile obligatorii de mai sus, pe care le generează dar și pe care se sprijină în aplicarea sa ceea ce determină apariția efectelor perverse ce vor conduce pe termen mediu la negarea propriului său obiectiv.

*Suma efectelor perverse generate de aplicarea legii va conduce pe termen mediu la **degenerarea structurală** a economiei românești prin stimularea exagerată a sectoarelor neproducătoare de valoare adăugată față de cele producătoare, mai puțin cu potențial de producere a unei valori adăugate superioare mediei europene. O economie care produce valoare adăugată sub media europeană va avea ca efect iminent și un nivel al salarizării românești sub media europeană.*

Subliniez că această scădere nu o interpretez în termeni nominali ci în termenii puterii de cumpărare. Consecința este decalajul între costul muncii românești și cel al țărilor din nucleul dur al UE, care ne va îndepărta și mai mult de îndeplinirea obiectivului convergenței reale cu UE. (Pentru cititorii avizați fac trimitere la teoria legăturii dintre paritatea puterii de cumpărare și convergența reală)

Degenerarea structurală a economiei, cu consecințe directe asupra măririi decalajului de salarizare între România și UE este vizibilă pe termen mediu prin efectul pe care aplicarea legii îl are în direcția subminării sectorului privat-productiv, deși este cel mai important contributor la bugetul statului și singurul în măsură să asigure un grad superior de competitivitate pe piața internațională. Creșterea mare a salariilor din sectorul public va determina migrarea forței de muncă din sectorul privat spre cel public de servicii. Sectorul privat va avea grave probleme de adaptare nu numai prin pierderea de personal calificat prin creșterea accentuată a salariului minim preconizată pentru 2022, ceea ce va conduce la restructurări și la reducerea investițiilor. Numărul de falimente va crește și va scădea proporțional ponderea colectărilor la buget ceea ce va pune în întrebare posibilitatea acoperirii chiar a creșterilor de salarii din sectorul public. Pe de altă parte, supraaglomerarea cu forța de muncă din sectorul public va ridica probleme de restructurări cu creșterea a ratei șomajului ceea ce va duce la cheltuieli bugetare suplimentare necesare plății indemnizațiilor.

Desigur, efectele perverse ale legii sunt generate și de nesustenabilitatea obiectivă de acoperire bugetară a creșterii economice. Economia actuală a României nu are capacitatea faptică de susținere a acestor creșteri datorită unor dificultăți de natură economică, a unei rate de creștere insuficient de înaltă, a gradului mic de accesare a fondurilor europene, etc. Probabil se va apela la împrumuturi și creșteri de fiscalitate pentru a obține fonduri, ceea ce va contribui la accentuarea trendului de

potențialului economic. Nu insist asupra acestor elemente fiind deja abordate de către analiști.